

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

**XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса**

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези XI Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(24-25 жовтня 2025 р.)**

1 том

ОДЕСА 2025

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

**Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку
суспільства.** Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених
та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені
К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик
навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної
підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА

ЛІТЕРАТУРА

Закон про вищу освіту (зі змінами 2019) (*Law on Higher Education (amended in 2019)*). Retrieved from: <http://fedmet.org/analytics/zakon-ukraini-pro-vishhu-osvitu/>.

Реброва, О. Є. (2017). Крос-навчальна інтеграція когнітивних процесів у виконавському досвіді майбутніх учителів хореографічних та музичних дисциплін. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти* : зб. наук. праць. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, Вип. 22 (27), ч. 1. – С. 12-19.

Реброва, О., Линенко, А., Реброва, Г. (2022). Індивідуальне навчально-творче завдання у професійній підготовці здобувачів вищої освіти мистецьких та мистецько-педагогічних спеціальностей. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2022, № 3 (117). С.273-288.

Selye, Hans. (1964). *From dream to discovery; on being a scientist* . New York, McGraw-Hill. URN:lcp:fromdreamtodisco00sely:lcpdf:6091c546-b519-441a-ad53-abd70dc5ad75

Марина РУСЯЄВА,

кандидат мистецтвознавства, доцент,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Микола ФЕДОРЕЦЬ,

кандидат педагогічних наук, старший
викладач, ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

АКСІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МИСТЕЦЬКИХ ШКІЛ ДО ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ

Трансформаційні процеси, що відбуваються в українській освіті, висувають нові вимоги до підготовки педагогічних фахівців, зокрема у сфері мистецької освіти. Сучасні викладачі мистецьких (музичних) шкіл мають виконувати не лише навчально-методичні, а й виховні завдання, формуючи в учнів стійкі ціннісні орієнтації, художній смак, здатність до творчої самореалізації. У цьому контексті особливої актуальності набуває аксіологічний підхід, який орієнтує освітній процес на виховання особистості через систему цінностей, закладених у національній і світовій музичній культурі.

Підготовка майбутніх викладачів мистецьких шкіл до формування музичної культури учнів цілком засновано на культурних і духовних

цінностях людства. Тому розгляд аксіологічного підходу, який, на думку вчених, є «смісловим ядром» культури» (Хоменко, 2019, 97), ми враховуємо важливим аспектом сучасних дослідження в мистецько-педагогічній освіті.

Дисципліну (науку) аксіологію (грец. *ἀξία* – цінність і *λόγος* – слово, вчення) називають теорією цінностей. Вона є одним з розділів філософської науки, що спрямована на дослідження проблем цінностей та ціннісних орієнтацій. Науковці трактують її зміст як «учення про природу моральних, естетичних та інших цінностей, їх зв'язок між собою, із соціальними, культурними чинниками та особистістю людини» (Гаврилюк, 2015, 83). Поняття цінності інтерпретується в філософському словнику соціальних термінів як особливе духовне формоутворення, що відбувається «через моральні та естетичні категорії теоретичної системи, утопічні образи, соціальні ідеали й виступає критерієм оцінки дійсності людиною та джерелами смислоутворюючої основи людського діяння» (Філософський словник, 2005, 503). Сутність явища ціннісних орієнтацій визначена у педагогічному словнику української мови як «вибіркова, відносно стійка система спрямованості інтересів і потреб особистості, зорієнтована на певний аспект соціальних цінностей» (Гончаренко, 1997, 356).

Аксіологічний підхід завжди був предметом наукового інтересу багатьох учених, зокрема, стосовно досліджень, зумовлених підготовкою майбутніх викладачів (Б. Ананьєв, І. Бех, Л. Божович, І. Волощук, І. Зязюн, М. Каган, В. Крижко, С. Максименко, І. Маноха, В. Огнев'юк, В. Сухомлинський, О. Сухомлинська, Т. Титаренко, Л. Хомич, Є. Шиянов, В. Шубинський, Н. Щуркова та ін). У даному контексті означений підхід учені трактують як філософсько-педагогічну стратегію, що «ґрунтується на ідеї пріоритету загальнолюдських цінностей і самоцінності кожної особистості та визначає перспективи подальшого вдосконалення системи освіти» (Ткачова, Варенко, 2009). Цей підхід пов'язано з оптимальним використанням «педагогічних ресурсів відповідно до вимог сучасного суспільства» (там само).

О. Барліт зазначає, що у педагогічних науках завдяки аксіологічному підходу актуалізуються важливі дослідницькі напрямки. Йдеться про: «цілісний спосіб розгляду становлення особистості в єдності соціального й екзистенційного» (Барліт, 2007, 27); спрямування уваги дослідників відносно таких феноменів, «як цінність, переживання, ідеал, духовне піднесення, віра тощо» (там само). Аксіологічний підхід дає можливість більш глибокого вивчення людських цінностей в «певних історико-культурних умовах життя, у повсякденних формах існування, зокрема в освіті, як невід'ємному атрибуті людського буття в конкретних геокультурних умовах» (там само).

Зміст і структура сутності ціннісних орієнтацій майбутніх викладачів мистецьких шкіл та їх формування в період професійної підготовки розглядали у своїх роботах учені І. Бех, Т. Бобро, Т. Варенко, В. Василенко, Л. Ведернікова, С. Гаврілюк, В. Денисенко, М. Марчук, О. Окладна, О. Отич, О. Ручка, В. Сіверс, Н. Ткачова та ін. Багато з них підтримують думку, що

«ціннісні професійні орієнтації є найважливішим компонентом структури творчої особистості педагога, що визначає його творчу поведінку і ставлення до дитини як найвищої педагогічної цінності» (Гаврилюк, 2015, 82). На думку І. Беха саме ціннісна основа процесу навчання та виховання є основним шляхом «формування самої особистості та духовного світу її, у зв'язку з чим піднімається питання не лише про ціннісне виховання, але й ціннісне навчання» (Бех, 1997, 124). Тому, в якості підсумкового результату навчання на основі цінностей, науковець визначає «не знання, а формування аксіологічного світогляду, який оперує ціннісними категоріями» (там само).

Учені вважають аксіологічний підхід особливо важливим у наш час, тому, що він сприяє набуттю інтеріоризованої системи «художніх цінностей у взаємодії з професійно значущими якостями особистості» (Щолокова, 1993, 53-55). Означений підхід забезпечує основу професійного становлення майбутніх бакалаврів, зокрема, здобувачів спеціальності 025 Музичне мистецтво, на основі «системи вищих загальнолюдських та професійних педагогічних цінностей: гуманістичних, духовно-моральних, естетичних, творчих тощо» (Гаврилюк, 2015, 81).

Сюй Сінчжоу, підкреслює, що «педагогічні переконання в контексті аксіологічного підходу орієнтують викладача на ціннісного ставлення до особистості вихованця та віру в його можливості» (Сюй Сінчжоу, 2023, 96). С. Гаврилюк акцентує увагу на те, що «не можна обговорювати проблеми творчості педагога без прихильності до моральних критеріїв особистості». Учена пов'язує високу продуктивність фахівця з високою відповідальністю «за те, чи присвячені її зусилля чомусь високому, благородному, або нею керують егоїстичні спонування» (Гаврилюк, 2015, 84). Отже, розглядаючи розв'язання проблеми підготовки майбутніх бакалаврів до формування музично-естетичної культури підлітків – учнів українських закладів початкової мистецької освіти – у контексті аксіологічного підходу, слід наголосити на надзвичайній важливості їхньої готовності залучати учнів до відповідних ціннісних орієнтацій (Сюй Сінчжоу, 2023, с. 96).

Ми розглядаємо теоретичні засади аксіологічного підходу у педагогічній діяльності як орієнтацію освітнього процесу на формування у здобувачів ціннісно-сислової сфери. Цей підхід передбачає цілеспрямований відбір змісту освіти, методів і форм навчання, що сприяють розвитку гуманістичних, моральних та естетичних орієнтирів особистості. Для викладача мистецької школи це означає не лише передавання знань і технічних умінь, а й виховання у дітей глибокого емоційно-ціннісного ставлення до музики як до феномена духовної культури та засобу самовираження.

Серед ключових завдань підготовки майбутнього викладача спеціальності 025 Музичне мистецтво за аксіологічним підходом можна виокремити:

- формування власної системи ціннісних орієнтацій здобувача, що ґрунтуються на національній культурі, моральних принципах і педагогічній

етиці;

- оволодіння методами аксіологічного аналізу музичних творів, здатність розкривати їхні смисли для учнів різного віку;
- набуття уміння організовувати освітню діяльність у мистецькій школі так, щоб вона формувала музичну культуру не лише як знання та навички, а як ціннісне ставлення до музичного мистецтва;
- вироблення навичок рефлексії власної педагогічної діяльності з позицій її аксіологічного впливу на учнів.

Ефективність впровадження аксіологічного підходу в підготовці викладачів мистецьких шкіл, на наш погляд, залежить від дотримання низки принципів: гуманістичності, що передбачає розвиток індивідуальності учня й повагу до його особистої гідності; національно-культурної спрямованості, орієнтованої на використання української музичної спадщини та сучасних національних здобутків; інтегративності, що забезпечує міждисциплінарний характер мистецької освіти; рефлексивності, який передбачає здатність майбутнього викладача до самоаналізу й критичного осмислення власної діяльності; практикоорієнтованості, що вимагає постійного застосування ціннісних орієнтирів у реальній педагогічній практиці.

Отже, аксіологічний підхід у підготовці майбутніх викладачів мистецьких шкіл є необхідною умовою набуття уміння формувати в учнів цілісну музичну культуру. Він дозволяє поєднати освітні, виховні та культурні функції мистецької школи, забезпечити гармонійний розвиток особистості, а також сприяє збереженню й примноженню національних цінностей. Для України це особливо важливо, оскільки сучасна мистецька освіта має виконувати не лише професійні, а й соціокультурні функції, утверджуючи духовні основи суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барліт, О. (2007). Аксіологічний підхід в управлінні сучасними знаннями про природу. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*, 45, 27-28.
2. Бех, І. (1997). Духовний розвиток особистості: поступ у незвідане. *Педагогіка і психологія*, 1, 5-27.
3. Гаврилюк, С. (2015). Аксіологічний підхід до розвитку педагогічної творчості у професійній підготовці майбутніх вихователів. *Витоки педагогічної майстерності*. Вип. 15.
4. Жіганас, Т. (2016). Аксіологічні чинники формування вокально-виконавської культури викладачів мистецьких дисциплін. *Зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конференції «Сучасні проблеми виконавської підготовки викладачів мистецьких дисциплін»*. Херсон. 69-74.
5. Гончаренко, С. (1997). *Український педагогічний словник*. Київ: Либідь.

6. Сюй Сінчжоу (2023). *Формування художньо-естетичного досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки*. (Дис. ... доктора філософії). Університет Ушинського, Одеса. Відновлено з <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/17368/1/Xu%20Xingzhou.pdf>.
7. Ткачова, Н., Варенко, Т. (2009). Аксіологічний підхід у професійній підготовці майбутніх учителів. *Наука і освіта*, 7, 212-215. Відновлено з <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/14274>.
8. *Філософський словник соціальних термінів*. (2005). Заг. ред. В. П. Андрущенко. Київ-Харків : «Корвін». 672 с.
9. Хоменко Л. (2019). *Формування мотивації до музично-викладацької діяльності студентів педагогічних коледжів*. (Дис. ... канд. пед. наук). Київ, НАПН України.
10. Щолокова О. (1993). *Художньо-естетичне виховання школярів засобами світової художньої культури*. Навчальний посібник. Київ: УДПУ.

Ірина ГРИНЧУК,

кандидат педагогічних наук, доцент,
Тернопільський національний
педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка

Марія ІЗДЕПСЬКА-НОВИЦЬКА,

Тернопільський музичний фаховий
коледж ім. Соломії Крушельницької

Ярина КРИХ,

здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти, Тернопільський
національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

УКЛАДАННЯ ВОКАЛЬНОГО І ХОРОВОГО РЕПЕРТУАРУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

Сучасні освітні і культурно-політичні реалії ставлять завдання трактування ролі вокального і хорового репертуару як одного із важливих чинників формування цілісної творчої особистості студента-вокаліста, учасника ансамблевих та хорових колективів, що передбачає реалізацію комплексу особистісних та фахових компетентностей майбутнього вчителя і виконавця. Перед учасниками освітнього процесу постає проблема осмислення культурного і полікультурного мистецького контексту, відбору дидактично доцільного, художньо цінного музичного матеріалу, який знайомить із національною музичною культурою в контексті культури інших народів, різних епох, музичних стилів та жанрів [2], і саме в такому руслі, на нашу думку, полягає суть культурної самоідентифікації здобувачів освіти.

ЗМІСТ

Kisiel M.	
Pielęgnowanie dziedzictwa narodowego sztuki muzycznej w Polsce w kontekście transmisji międzypokoleniowej.....	4
Реброва О.	
Навчання через дослідження у контексті мистецької освіти.....	8
Русяєва М., Федорець М.	
Аксіологічний підхід у підготовці майбутніх викладачів мистецьких шкіл до формування музичної культури учнів.....	12
Гринчук І., Іздебська-Новіцька М., Крих Я.	
Укладання вокального і хорового репертуару: сучасні виклики.....	16
Зіневич Р.	
Сучасний український митець і його духовна місія (на прикладі творчості Владислава Горая).....	20
Рябуха С.	
Музична режисура у педагогічній практиці оперної студії.....	24
Гринчук І., Яременюк О., Томин І.	
Укладання репертуарних списків: методичний аспект.....	27
Брила М.	
Еволюція чардашу в сучасній сценічній хореографії.....	30
Feng Shichao	
表達手段作為藝術形象概念寶庫的屬性：方法論層面.....	33
Коваль С.	
Вплив воєнного стану на сучасне хореографічне мистецтво.....	35
Барановська І., Барановський Ю.	
Інтеграція народного інструментарію в освітній процес: методичні інновації навчання гри на сопілці та кларнеті.....	38
Лю Чжигу	
Вокально-педагогічний саморозвиток майбутніх викладачів: у пошуках теоретико-методологічних засад.....	41
Юй Ціцзя, Горожанкіна О.	
Розвиток етюду у фортепіанному мистецтві Китаю.....	44
Брашован А.	
Українська патріотична пісня – жанрові ознаки та педагогічний потенціал.....	47
Федорець М., Ван Ілун	
Кобзарське пісенне мистецтво як чинник становлення національної культури України.....	56
Самохіна С.	
Символіка прелюдії і фуги до мажор Й.-С. Баха з першого тому ДТК: до	